

Utvecklingsarbetet SKAPA

Slutrappport

Utvecklingsarbetet SKAPA

Slutrapport

Projektnamn: SKAPA
Organisatorisk enhet: Eskilstuna församling (100101)
Projektledare: Per Apelmo och Helena Ekhem
Projektbeställare: Kyrkorådet, Eskilstuna församling, Torbjörn Strand
Datum: 121220
Utgåva: 1
Dokumentbeteckning: Slutrapport, Utvecklingsarbetet SKAPA, december 2012

Bilagor:

- 1 Ekonomisk redovisning, Utvecklingsarbetet SKAPA, december 2012
- 2 SKAPA – berättelser, december 2012
- 3 En ny tonart, Bibelateljé – en redovisning, december 2012
- 4 Speglingar, Tauno Leinonen, 2010
- 5 Det ögat ser och hjärtat känner, Lasse Birgersson, 2011
- 6 En rymdsaga, Cecilia Jensgård, 2012
- 7 Bakom mina ögon gömmer jag världar, Alexander Kings, 2012
- 8 Min berättelse, Hanserik Folkesson, 2012
- 9 Statusrapporter, 1/4 2009 tom 30/6 2012

Distributionslista

Kyrkokansliet, Uppsala
Strängnäs stift
Eskilstuna församling

Layout och illustrationer

Heléne Eriksson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning

Läsanvisning

<u>1 URSPRUNGLIGA OCH REVIDERADE MÅL</u>	sid. 9
--	--------

<u>2 AVSTÄMNING MOT PROJEKTETS ARENA</u>	sid. 15
--	---------

2.1 Effektmål – Bedömning av möjligheter att uppnå dem	15
2.2 Projektmål	16
2.3 Tidsram	42
2.4 Ram för personella och övriga resurser	42
2.5 Kostnadsram	42
2.6 Övriga förutsättningar	42

<u>3 LÄRDOMAR</u>	sid. 45
-------------------	---------

3.1 Ledning, organisation, samspel	45
3.2 Projektarbete	46
3.3 Metoder, processer, produkter och teknik	46
3.4 Hur lärdomarna ska förmedlas	47

<u>4 PROJEKTETS ORGANISATION</u>	sid. 50
----------------------------------	---------

4.1 Nyckelpersoner	50
4.2 Ansvarig för framtida effektmålsutvärdering	50

Inledning

Den tradition som Svenska kyrkan står i har sitt ursprung i ett antal berättelser, bibelns berättelser. Dessa berättelser är sprungna ur mänsklig erfarenhet i en kontext och ett sammanhang som ibland är främmande i relation till de liv vi lever här i Eskilstuna på 2000-talet. Men varje bibelberättelse, liksom varje utformad trossats i kyrkans historia, bygger på djupt mänsklig erfarenhet; erfarenheter av vad det är att vara människa – de livsfrågor och livsval, existentiella förhållningssätt som också är vår livssituation.

Att vara kyrka i Eskilstuna år 2012 är den situation som Eskilstuna församling och livet i Ansgarskyrkan har som uppdrag. Att vara en plats där det glada budskapet, evangelium, gestaltas; där brödet bryts och ordet delas.

Den vardagsverklighet som är Eskilstuna idag är något av en smältdegel. Här möts människor med olika kulturell bakgrund, akademiker, analfabeter och arbetarklassfamiljer. Området kring Ansgarskyrkan, där SKAPA har sin hemvist, befolkas till stor del av låginkomsttagare; här finns en social problematik. Arbetslösheten är stor och särskilt för unga vuxna finns få arbetstillfällen. Även om många är tillhöriga Svenska kyrkan, präglas Eskilstuna av en extremt låg kyrklighet och låg känsla av samhörighet med kyrkan och de uttryck som kyrkan traditionellt stått för. Möten med andra religioner tillhör vardagen.

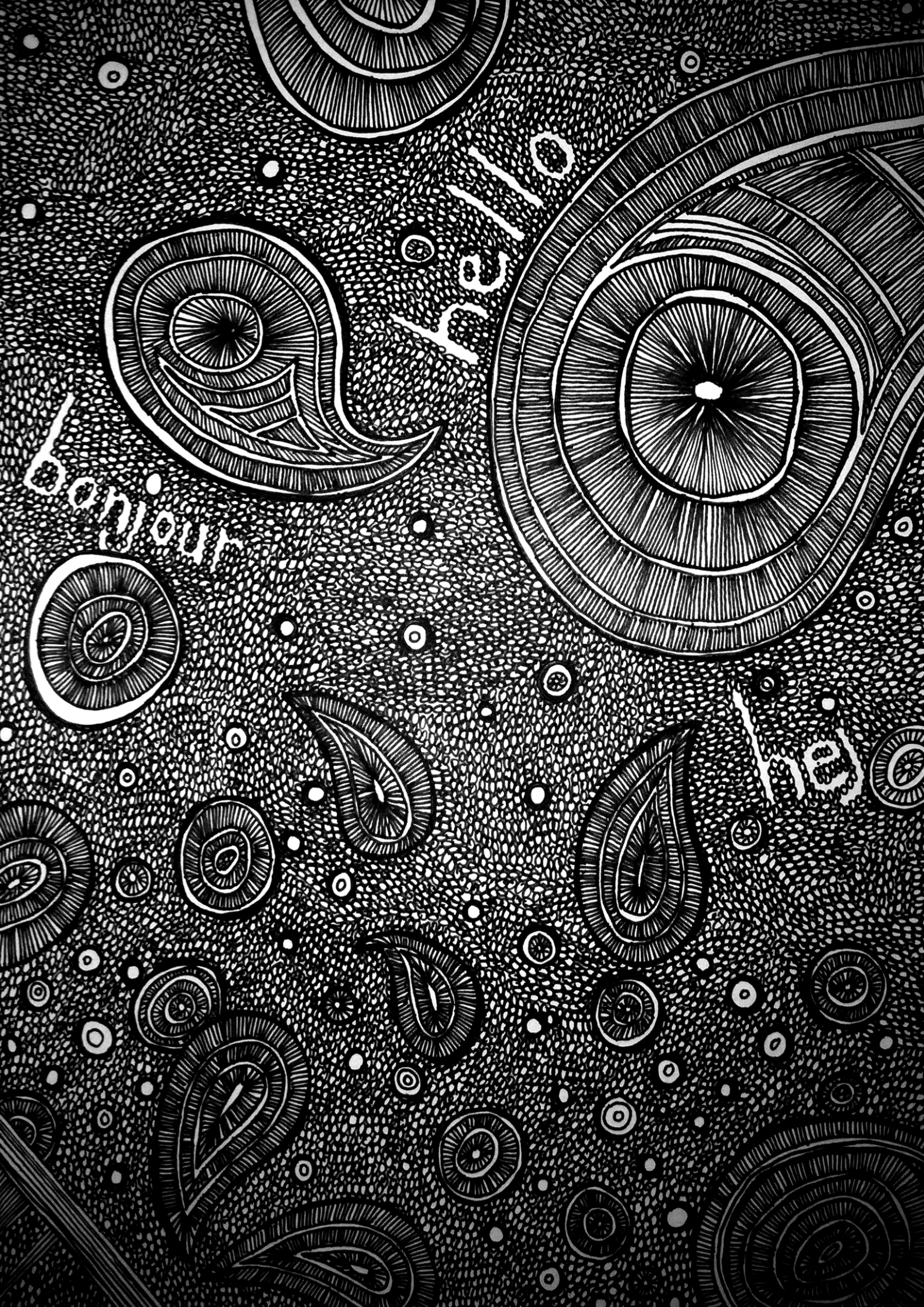
Vad är det att stå i traditionen, att dela bröd och ord med människor i det sammanhang som är Sverige och Eskilstuna 2012? Hur räcker vi det så att det känns igen i och relaterar till den egna livserfarenheten, ger stöd och bekräftelse och leder till ett växande, som individ och som församling?

Uttryckande konst är ett intermodalt arbetssätt där kommunikation sker genom olika uttryckssätt, exempelvis bild, musik, rörelse, poesi; och i mötet dessa uttryckssätt emellan. I processen spelar också samtal och samhandling en viktig roll. När olika uttryck möts uppstår något nytt, då skapas en väg framåt, nya perspektiv, ett berikande öppnande av världar. I det äkta mötet överbryggas distans och ett växande sker¹. Uttryckande konst är också en processinriktad metod där varje steg syftar till att fördjupa kommunikationens rörelse.

I SKAPA har vi fått möjlighet att utforska mötet mellan människor och mellan människan och kyrkans tradition genom användandet av Uttryckande Konst. Uppgiften har handlat om att i och genom de expressiva estetiska uttrycksformerna synliggöra de egna erfarenheterna för att sedan möta traditionens erfarenheter i ett intermodalt möte.

Projektet bygger på antagandet – att Uttryckande Konst, eller på engelska Expressive Arts, EXA (som är ett redskap för kommunikation), är en fungerande metod i mötet med och mellan människor; för att skapa ”språk” för att kunna uttrycka sig och samtala kring andlighet och livets djupaste frågor: rädsla, relationer, identitet, vad det är att vara människa, Vad är Gud? med mera. Därigenom upptäcker människor en kyrka som svarar upp mot längtan efter tillhörighet.

¹ Ett jag-du/jag-du-möte enligt Martin Bubers terminologi.

Läsanvisning

SKAPA – slutrapport är vår formella avrapportering av utvecklingsarbetet SKAPA, Eskilstuna församling. SKAPA genomfördes under perioden april 2009 till och med juni 2012 med stöd i form av ett anslag från Svenska Kyrkan på riksplan.

I *SKAPA – slutrapport* försöker vi att vara kortfattade och koncisa. Vi följer den form för avrapportering som anslagsgivaren har anvisat oss. Här ges en avstämning vad gäller våra mål: effektmål, projektmål samt SKAPA:s olika delmål. Effektmålen har en speciell karaktär då de speglar vår vision. *SKAPA slutrapport* inleds och avslutas därför med tankar som anknyter till de uppsatta effektmålen under rubrikerna ”Inledning”, ”Effektmål - Bedömning av möjligheter att uppnå dem” samt ”Lärdomar”. De olika målen samt de resultat som vi tycker oss se presenteras inom en serie rutor. Här återfinns direkta referenser till möjlig fördjupning för den som är intresserad.

I anslutning till de olika målen lyfter vi in röster; formuleringar som på olika sätt har sammanställts under arbetets gång. Avsikten med detta är att genom exemplen ge liv åt en annars formell avrapportering. Dessa röster presenteras i löpande text.

Vår förhoppning är att *SKAPA – slutrapport* ska vara lättillgänglig och ge en översiktlig bild av vårt arbete, dess mål och delmål samt de resultat vi tycker oss se.

Slutrapporten kompletteras med *SKAPA – Berättelser*. Här kommer fler till tals, många har bidragit. Berättelserna har samlats i en pärm. Här ges en fördjupad, mer ingående och omfattande samlad bild av vad utvecklingsarbetet SKAPA har betytt och hur arbetet i dess olika delar lagts upp. Här återfinns avsnitt med en tydlig teoretisk referens såväl som avsnitt av mer praktisk konkret karaktär i form av detaljerade beskrivningar. Här finns också mer personliga erfarenhetsbaserade berättelser.

Materialet är omfattande och därmed inte lika lättillgängligt. Här finns dock en hel del att hämta för den särskilt intresserade. Berättelserna står för sig och var författare ansvarar för sitt bidrag. Som ytterligare en berättelse publiceras också i boken *En ny tonart*.

Per Apelmo

Huvudsekreterare, redaktör

1. URSPRUNGLIGA OCH REVIDERADE MÅL

SKAPA har genomförts i linje med de mål som sattes upp i projektbeskrivningen. I samband med att projektet fick ny beställare när Eskilstuna församling bildades 2010 skrevs en sammanfattande beskrivning av projektet och dess mål som visar på projektets förankring i kyrkans grundläggande uppdrag:

SKAPA bärs, precis som allt annat arbete i kyrkan, av en *mission* – en vilja att bryta ny mark och möta människor som tidigare inte känt sig hemma i kyrkan. Projektets huvudmål innehåller 4 delar, varav tyngdpunkten ligger på del A och B. Huvudmålen kan beskrivas som följer:

- A. EXA används som metod i möte med människor. Det handlar om det som i församlingsinstruktionen benämns som *undervisning* – möten med grupper (inte minst konfirmand- och andra ungdomsgrupper) och möten med enskilda personer. Skaparkvällarna och Tisdagskvällarna flödar över in mot *gudstjänsterna* och ideella insatser i musik, ord och bild får prägla gudstjänsterna i allt större utsträckning.
- B. Projektets tydligaste *diakonala* dimension är det arbete som riktar sig till barn, ungdomar och unga vuxna, enskilda eller grupper, i behov av särskilt stöd och stimulans, med EXA som huvudredskap i dessa möten. Den här delen handlar om att på ett tydligt sätt skapa och utveckla nätverk med kommunen och andra organisationer i samhället för att verka för unga människors bästa.
- C. Utbildningsdagar kommer att erbjudas Strängnäs stift och Eskilstuna församlings medarbetare – organisationer som båda uttrycker att de vill vara lärande organisationer. Utbildningstillfällen kommer även att erbjudas Mälardalens högskola som förlägger några undervisningspass till Ansgarskyrkan. Detta är ett sätt att göra kyrkan synlig för grupper av människor som annars inte hittat sin plats i kyrkan.
- D. Den här delen av projektet handlar om ”projekt i projektet” och är kanske den minst tydliga delen. Vi erbjuder möjligheten att söka pengar från projektet till mindre projekt. Eftersom vi vill att de ska vara just projekt som växer fram i mötet med deltagarna, så blir det svårt att precisera innehållet i dessa projekt (exempel finns dock givna i projektbeskrivningen). Syftet med denna del av projektet är att

bemyndiga människor att själva finna sin plats i kyrkan, känna att det finns möjlighet till utveckling och att någon tror på dem. Projekten kommer att vara starkt knutna till kyrkan och kommer förhoppningsvis skapa en känsla av sammanhang för dess utförare. Detta blir ett sätt att uppmuntra idealitet i kyrkan².

²Ett exempel är den grupp som helt självpåtaget ansvarade för påsken i Ansgarskyrkan. Vi kunde ge beskedet att det fanns lite pengar att hitta på saker. I det här fallet handlade det om att köpa ingredienser till förtäring vid exempelvis öppen scen och psalmcafé samt lite extra koreografi och rekvisita till gudstjänsterna.

Röster

Möte med kyrkan

Inledning

När jag under hösten 2006 blev involverad i en projektgrupp i Ansgarskyrkan för att vara med och utforma en gymnasievandring för gymnasieelever, var det ett antal år sedan jag konfirmerade mig och senast hade kontakt med Svenska kyrkan. Jag hade fördomar om Svenska kyrkan, dess tro & tradition och vad det är att vara kristen. Jag minns att vi unga vuxna som var med i projektgruppen hade idéer om vad man kunde ha med i gymnasievandringen t ex ha någon som dansar breakdance, men att vi kort därpå ofta hejdade oss och tänkte att det kanske inte passade sig i kyrkan utifrån de bilder vi hade. Det som slog oss var att de anställda i kyrkan aldrig sa nej utan att det var vi själva som satte upp begränsningar. Snarare var det tvärtom att de som arbetade i kyrkan uppmanade oss att komma med idéer, tänka högt, vitt och brett.

Jag minns att vi unga vuxna pratade mycket om att vi tyckte kyrkan var konservativ och stel och att det var svårt att relatera till i dagens samhälle och känna en identitet med kyrkan. Personligen har jag alltid upplevt att det har varit mycket ord i kyrkan. Förmanande ord om hur man ska vara och leva, rätt och fel, synd och förlåtelse. Kyrkan har så mycket ord som är väldigt laddade och som kan vara svåra att förhålla sig till och framförallt att erövra. Jag har till och med ibland känt att det inte har varit möjligt att göra en egen tolkning av orden utan att det har funnits en ”sanning” att ta ställning till. Därför blev det på ett sätt en utmaning för mig att närma mig detta projekt och på nytt möta kyrkan samtidigt som det var väldigt befriande när jag möttes av öppenhet och kravlöshet. Jag upplevde att jag fick komma som jag var med tvivel, tankar och funderingar.

Under arbetet med att utforma gymnasievandringen blev det tydligt för mig att kyrkan faktiskt är ett av få rum och sammanhang i samhället där existentiella frågor ryms och får plats. Frågor som människor i alla tider har brottas med under sina liv. Denna insikt blev viktigt för mig och en ingång. Jag kanske inte kunde säga att jag var kristen eller svara på frågan om jag trodde på Gud vid den här tiden, men jag kunde ändå känna att kyrkan hade rum för mig. Att jag trots allt kunde få flytta in ett tag och tänka vidare.

Jag började gå på skaparkvällar i Ansgarskyrkan och här kom jag i kontakt med uttryckande konst. Det var en spännande metod och det blev ytterligare en ingång för mig, dels att närma mig själv men också de existentiella och andliga frågorna. Det var väldigt nytt att möta kyrkan på det här sättet, men positivt. Att vara i en kyrklig verksamhet men utan kyrkliga ”attribut” gav utrymme för eget utforskande. Jag uppskattade att det var människor i alla åldrar där och slogs av att vi hade så mycket gemensamt trots ålderskillnaderna. När vi delade bilder kände jag igen mig i andras bilder och livsberättelser och upptäckte att det finns en allmängiltighet i det som är mitt liv och mina erfarenheter och känslor.

I och med att verksamheten var i ett kyrkligt rum bjöds man indirekt in att fundera kring de stora frågorna och tankar om kristen tro och tradition men utan förbehåll. Samtidigt fanns alltid möjligheten att få fördjupa sig i dessa frågor och själv bokade jag ibland tid med prästen för att samtala mer. Jag gick på skaparkvällar under flera år och blev också erbjuden att delta på sommarkonfirmationsläger.

Bakgrund

Jag är inte uppväxt i en ”kyrklig” familj, men jag gick på kyrkans barntimmar när jag var liten och var med i miniorer och barnkör. Därför var det naturligt att konfirmera mig i årskurs åtta. Jag konfirmerades på sommarläger. Det var i mångt och mycket ett trevligt läger, mysigt i allra högsta grad, men inte så mycket mer. Ganska traditionell undervisning. Jag minns inte så mycket men jag minns väldigt starkt att vi innan vår konfirmationsgudstjänst röstade om huruvida var och en skulle säga JA till att leva i sitt dop och i kristen gemenskap eller om prästen skulle säga det. Demokratiskt bestämdes att vi var och en skulle säga JA till att vi ville leva i vårt dop. Jag minns att jag kände starkt obehag inför detta. Jag visste inte vad det innebar för mig och vad jag egentligen skulle säga JA till. Det var med en klump i magen som jag sa JA, och efteråt funderade jag på vad detta JA hade inneburit och vad jag hade förpliktat mig till. Vad förväntades av mig? Jag kände att jag behövde leva upp till något och att jag förväntades vara på ett visst sätt. Alla dessa tankar väckte en oro i mig och jag kände prestationsångest.

Jag var i den här åldern väldigt ambitiös och ville vara alla till lags, och nu ville jag vara gud till lags och de kändes övermäktigt. Efter min konfirmation kände jag att jag behövde distans till kyrkan och dess verksamheter så jag höll mig borta. Jag visste inte om jag trodde på gud eller om jag var kristen. Jag hade svårt att förhålla mig till Vår fader och Trosbekännelsen kunde jag definitivt inte skriva under på, framförallt inte den delen där det står sittande på allsmäktige Gud faders högra sida, därifrån igenkommande till att döma levande och döda, gud är väl ingen som dömer tänkte jag. Jag sjöng visserligen i gudstjänster med min kör efter konfirmationstiden, men då bad jag inte med i Vår fader och inte heller trosbekännelsen.

Nytt möte med kyrkan

Som jag nämnde tidigare har jag fått förmånen att delta på sommarkonfirmationsläger på Uskavi de senaste fem åren, vilket har gett mig ytterligare möjligheter att närma mig kyrkan, dess tro & tradition och vad det är att vara kristen. På dessa konfirmationsläger har jag aldrig upplevt att det har funnits sanningar att ta ställning till. Lägren har präglats av frågande snarare än traditionell undervisning med svar. Frågor som Vad är Gud? Vem var Jesus? Vem är jag? Vad är viktigt i mitt liv? Vad kan gud ha med mitt liv att göra? har vi samtalat om. I och med att det inte fanns självklara svar gavs en öppning att låta frågorna ta plats i mig. En nyfikenhet väcktes hos mig att söka svar i min egen takt och på mitt sätt och att få prova att formulera en tro för mig själv och sedan ompröva.

Det var nytt för mig att ställa mig frågan vad är Gud? Den frågan var inte aktuell när jag konfirmerade mig. Jag hade en bild av gud som jag tänkte att alla hade, men nu öppnade sig flera bilder av Gud för mig och alla kunde vara möjliga. Till och med har det blivit så för mig att ju fler bilder av Gud desto bättre, för gud verkar inte rymmas i en bild. Det kändes så befriande att närma sig Gud utifrån mitt liv och som en fråga och inte ett entydigt svar. I och med den öppningen kunde ju Gud faktiskt ha något med mitt liv att göra. Och för mig växte en gudsbild fram av Gud som relationer och goda möten, det kändes bra. Under alla år som jag sedan varit med på dessa läger och brottats med frågan vad är Gud har jag märkt att min gudsbild ständigt förändras och byggs på, det finns liksom en rörelse och utveckling i Gud också och det känns ju skönt.

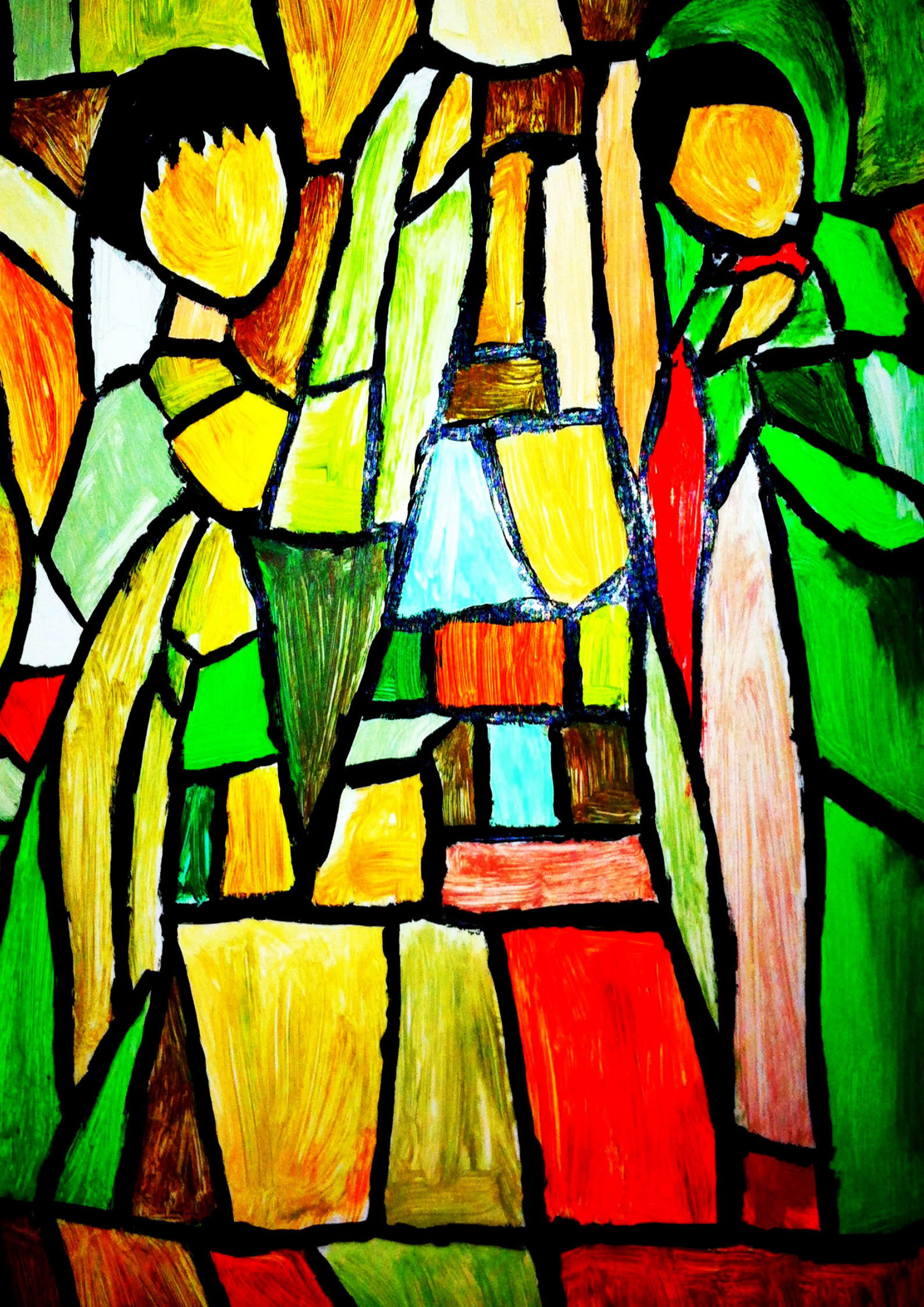
Sen var det det där med hur man skulle leva som kristen, dög jag eller vad förväntas av mig. På sommarlägren har även vad det är att vara kristen ställts som en fråga och visserligen har vi läst om "Kristus mönstret" i bibeln men personligen har min bild av vad det är att vara kristen snarare formats av det bemötande och förhållningssätt som jag har mött i Ansgarskyrkan och på lägren. Jag har alltid känt mig sedd, hörd, respekterad och tagen på allvar i mina tankar, känslor och funderingar, för mig är det att vara kristen. Detta sätt har smittat av sig och man har velat föra det vidare, det blir som ringar på vattnet. Bemötandet har också påverkat min gudsbild.

Sammanfattningsvis

"Ordet blev kött och tog sin boning bland oss" sjöng jag ofta med kören ur psalmen Dagen är kommen. En mening som jag har haft svårt att ta till mig, men som på senare år har fått en särskild betydelse för mig. Ord som inte blir handling, ord som förblir ord, blir tomma, innehållslösa och utan mening. Om kristendomen som religion och tradition vill ha en plats i människors liv, måste den gestaltas och ta plats och kännas angelägen i var människas vardagsliv.

Genom mitt möte med Ansgarskyrkan och därigenom Svenska kyrkan har "orden tagit boning i mig". Jag har erövrat orden, de har fått betydelse för mig och mitt liv. Kyrkan har blivit levande och fått en viktig plats i mitt liv. Jag har blivit inbjuden i ett rum med öppna dörrar där jag får komma och gå som jag vill, där jag får tvivla och tro om vartannat, där jag känner att jag ingår i en gemenskap med människor i alla åldrar som i alla tider funderat på samma frågor som jag och som vet vad det är att vara människa i både glädje och sorg, ett rum där jag känner mig sedd och tagen på allvar. Där känner jag mig hemma.

Karin

2. AVSTÄMNING MOT PROJEKTETS ARENA

2.1 Effektmål - Bedömning av möjligheten att uppnå dem

Effektmålen för Utvecklingsarbetet SKAPA såg ut som följer:

Kyrkan och det kyrkan genom Fors Församling (senare Eskilstuna församling) har att erbjuda upplevs som en angelägenhet för allt fler. För många har kyrkan blivit en plats av möjligheter, utveckling och växt på ett personligt plan. Kyrkan får genom dem som aktivt deltar en profilerad roll med genomslag i lokalsamhället. Gudstjänsten är en mötesplats där människors längtan och andlighet kommer till uttryck. Nattvarden är det djupaste uttrycket för önskan att dela livets villkor med varandra i syfte att bära varandra inför Guds ansikte.

Deltagare i verksamheter (av vilka merparten har saknat tidigare kontakt med kyrkan)

- upptäcker den andliga dimensionen i livet,
- är förändringsagenter i vardagen genom samtal, kritisk reflektion och kontextuell bibeltolkning och
- ser med respekt på det riktade arbetet och ansvarstagandet för unga och unga vuxna i behov av särskilt stöd och stimulans.

Kyrkan och dess verksamhet är därmed en angelägenhet och en resurs för många.

Eftertanke – medarbetarnas röster

Det är en bredd och ett djup i effektmålen. Vår ambition är att försöka visa på hur vi har arbetat i relation till målen. I bilagan *SKAPA – Berättelser* träder olika berättelser fram vilka ger inblick i vår verksamhet under åren som gått. Deltagare såväl som anställda träder fram och ger sina bilder av verksamheten utifrån olika specifika infallsvinklar relaterade till SKAPA:s projektmål. Dessa berättelser visar på ett levande sätt hur vi har rört oss i linje med effektmålen. På olika sätt har vi därmed också infriat effektmålen. När vi som anställda har samtalat om våra effektmål formulerade ovan satt i relation till hur SKAPA konkretiserats på plats i Ansgarskyrkan kan vi konstatera följande:

- Kyrkan har blivit angelägenhet för allt fler.
- Kyrkan har blivit en plats av möjligheter, utveckling och växt på ett personligt plan.

- Kyrkan har fått en profilerad roll med genomslag i lokalsamhället.
- Gudstjänsten är en mötesplats! Samtidigt tycker vi som arbetar i Ansgarskyrkan att vi kunde vara fler som firar gudstjänst tillsammans.
- Många av våra besökare har på olika sätt berättat hur de upptäckt en andlig dimension i sina liv och i sina sammanhang.
- Flera besökare har givit uttryck för hur de har fått en stärkt självbild och har därmed en starkare beredskap att vara förändringsagenter i vardagen. Flera har mött, och själva fått utforska, en kontextuell bibeltolkning.
- Respekten för vårt arbete i möte med unga och unga vuxna är väl grundad och förankrad. Ett tecken på angelägenhet, genomslag i lokalsamhället samt en väl grundad respekt är Eskilstuna Kommuns Folkhälsopris 2011 ”för föredömliga insatser inom folkhälsoområdet” som tilldelades SKAPA i Ansgarskyrkan. Prissumman var tio tusen kronor och motiveringen lød: ”För sitt arbete med mångfald och kreativa uttrycksformer samt ambitionen att erbjuda hälsofrämjande aktiviteter till alla.”

2.2 Projektmål

Projektmålen i Utvecklingsarbetet SKAPA presenterades som huvudmål och delmål. Dessa presenteras här för att sedan, del för del, utvärderas.

Huvudmål

Att, inom ramen för vårt kyrkliga sammanhang och uppdrag, och genom en medveten satsning på kommunikation genom kreativa uttrycksformer med en grundläggande inspiration från Uttryckande Konst – Expressive Arts (EXA), forma

- A: tilltal och mötesplatser där tidigare samt nya verksamhetsformer utvecklas,
- B: ett socialt/diakonalt arbete riktat till barn, unga samt unga vuxna i behov av särskilt stöd och stimulans där EXA är ett huvudredskap,
- C: medverkan i olika former av utbildningsinsatser samt
- D: delprojekt utifrån initiativ bland deltagare - ”projekt i projektet”

Huvudmålen konkretiseras och avgränsas i de avsnitt som följer.

Frekvens: Utvecklingsarbetet SKAPA har på olika sätt varit aktivt enligt punkterna A-D ovan och svarar därmed upp mot uppsatta mål.

Innehåll:	Skapargudstjänster samt sommarkonfirmandarbetet är exempel på hur traditionella verksamhetsformer utvecklats. Skaparkväll, Tisdagskväll samt Läger för unga vuxna är konkreta exempel på hur nya verksamhetsformer har utvecklats. Ett kraftfullt socialt/diakonalt arbete har genomförts. Utbildningsinsatser har genomförts i samarbete med Mälardalens högskola (MdH) samt i församlingens interna fortbildning. Flera delprojekt har genomförts.
Leverans:	Se <i>SKAPA – Berättelser</i> . Där återfinns beskrivningar och berättelser som berör de olika områdena.

Röster

Tack till projekt SKAPA

Jag hade nog aldrig för två och ett halvt år sedan kunna föreställa mig att jag skulle bli så förtjust i en kyrka. Att jag skulle längta till att få gå dit, träffa människorna, vara där och känna samhörighet. Men efter mina två och ett halvt års deltagande i Skaparprojektet i Ansgarkyrkan har jag lärt mig så mycket om mig själv och min omvärld. I detta sammanhang har jag fått vara mig själv i min otillräcklighet och kunnat ge och ta, fått ny kunskap och chanser att utvecklas. Jag har funnit delar av mig själv som jag aldrig trodde fanns.

Någon gång fann jag mig själv med att fråga varför jag fortsatte gå till Skaparkvällarna. Varför spendera så mycket tid i en kyrka när jag inte ens tror på gud? Och jag fick snabbt ett svar. För under många perioder i mitt liv har jag genomgått så mycket kaos, brist, okontroll och förvirring. I livet kan saker verkligen gå åt helvete, men när jag målar, skapar, uttrycker mig – då vet jag precis vad jag gör. Då har jag stenkoll. Det här projektet har fått mig att inse att ALLA människor verkligen har ett genuint och unikt uttryck och alla kan glädjas och få någonting utav att dela det. Det kommer alltid att finnas med mig.

Och jag som med en agnostisk/ateistisk syn på gud har aldrig känt mig mindre värd eller utanför. Jag har alltid kunnat delta. För detta har aldrig handlat om påtryckningar om tro, tradition eller vem som tar nattvarden. Det har aldrig handlat om skuld eller synd. Det har handlat om delandet, nyfikenheten och särskilt välkomnandet av individen. Det har alltid varit högt i tak, fritt för eget uttryck, öppet för kritik och olika tankar. Det har handlat om hur det är att vara människa. Och just det här sambandet har tagit fram det bästa som finns att hämta från mänskligheten. Att vi kan bekräfta varandra som så olika och samtidigt så lika.

För allt detta vill jag därför ägna ett stort tack till församlingen och alla inblandade:

Tack till Per, som har hjälp mig med boken³, det är främst din förtjänst att den blev möjlig. Du är för mig en renodlad visionär.

Tack till Mats, Helena, Agneta, Karin, Björn, Lasse och alla andra som jobbat/jobbar i Ansgarskyrkan. Ni har gjort ett makalöst jobb allihop, varenda en av er har bidragit till något bättre. Tack till människor som kommit och gått på Skaparkvällar, skaparläger, unga vuxna, inre resor, skaparsöndagar, diskussionsträffar och allt annat arrangemang.

Tack till er alla för öppenheten, de djupa samtalen, de intressanta mötena och diskussionerna. Tack för tokerierna, skratten och galenskapen. Tack för bilderna, musiken, historierna och idéerna. Tack för penslarna, färgen, pappren och stafflierna. Tack för de varma filtarna, sittplatserna, maten och fikat. Tack för medmänskligheten, vänligheten, stöttningen och omhändertagandet. Tack till insikten, lärdomen och sammanhanget.

Framför allt TACK för att ni har givit mig så obegränsat mycket utan att någonsin förvänta er att få någonting tillbaka. Tack, tack, tack!

Och tack Eva, för att du tyckt om mig för den jag är. På riktigt, alltid, oberoende av min prestation eller förmåga. För att du förstått mig mer än vad jag ibland själv varken vågat eller har kunnat. För att du oavsett min motsträvighet och ovilja fortsatt tjatat och engagerat dig. För att du envisats med att bry dig och gett mig mer än vad jag ibland har förtjänat. Våra möten och din tillgivenhet har inneburit mer än du anar. Du ser mig. Du är en fantastisk människa.

Cecilia

³Se *Rymdsaga* av Cecilia Jensgård.

Delmål A:1

Delmål avseende utveckling av tidigare verksamhetsformer;
konfirmandarbete, bibelstudier, gudstjänst och teologisk reflektion

- en utveckling och tillämpning av EXA i dessa sammanhang.

- Frekvens: En konfirmandgrupp per sommar under projektets treårsperiod.
Arbete med bibeltexter en gång per månad.
Teologisk reflektion – samtal en gång per månad
- Leverans: Erfarenheterna sammanställs i ett pedagogiskt material; arbete i möte med ungdomar. En sammanställning görs av berättelser och texter utifrån det som vuxit fram när deltagares bilder ställts i möte med bibeltexter.

Huvudansvarig för denna del:
Projektgruppen genom Helena Ekhem.

Resultat

- Frekvens: Utvecklingsarbetet SKAPA har svarat upp mot de uppsatta målen
- Innehåll: Utöver det som nämns i delmålen har den teologiska reflektionen skett också genom arbetet med ”Skaparsöndagar” vilka beskrivs i tidigare Statusrapporter. I samband med vårt påskfirande har ett arbete skett där mötet med bibeltexter och en teologisk reflektion varit en viktig del.
- Leverans: Helena Ekhem presenterar en sammanställning av *Berättelser – Bibeltexter i bokform*. För det pedagogiska materialet i övrigt hänvisas till *SKAPA – Berättelser*. Där återfinns en redovisning av vårt arbete med sommarkonfirmander.

Röster

Några röster från våra sommarkonfirmander.

Uskavi 2012

Detta läger har fått mig att tänka på ett annat sätt.

Min kreativitet har släppts fram.

Min röst har blivit hörd och jag har blivit sedd.

Lägret har förändrat mitt liv på ett positivt sätt. Jag har lärt känna mig själv bättre och jag har fått ett otekniskt lugn. Jag har även kommit på en massa idéer.

Det har varit intressant och framförallt kul.

Kasper

Så skrev Kasper i sin dagbok under de avslutande dagarna på lägret för sommarkonfirmander.

Kommer att sakna stället enormt. Människorna, platsen o allt. Tack basgruppen för alla samtal vi hade, att ni lyssnade på vad jag hade att säga. Tack alla smågrupper vi delats in i, att ni också lyssnat. Ni har ingen aning om hur tacksam jag är att få uppleva det jag upplevt dessa nio dar. Sångstunder, pratstunder, kyrkan. Alltihop. Dikterna som skrivits ihop utav ord vi sagt. Det var underbart att någon gång få sin röst hörd. Att veta att folk vet att jag finns, existerar. Skaparstunderna, att bara få måla. Inga kritiseringar eller nerklankningar på Berättelserna man målat. Inga betyg på hur man skrivit. Att få känna den fria känslan. Att veta att om man skulle brista ut i gråt, skulle någon ta dig i sin famn o trösta dig. Jag har blivit accepterad, och sedd. För en gångs skull så var alla vänner. Inget skitsnack bakom ryggen, inga onda tankar om någon annan. Och en gemenskap som man annars måste noggrant leta efter för att hitta. Som man skulle få kämpa för, för att få ihop. Men här fall det bara naturligt. Det blev en stark grupp. En grupp av människor man kan luta på. Det jag vill komma fram till är att jag är väldigt tacksam över att fått lära känna alla. Och ni kommer alltid ha en plats i mitt hjärta oavsett vad som händer!

27 juni 2010

Ida Karlsson

Så skrev Ida i sin blogg just hemkommen efter sitt läger.

Röster

”Vad är Gud?”

1

finns
någonstans utanför
vet inte vad jag tror
öppen
det finns något mer men jag vet inte vad
fritt
kan åka vart som helst
inte instängd, ute
man är fri

fri

2

Inlåst! Hjälp!
det finns en hjälpende hand
öppet
Så stort, stort och mäktigt
öppet och fint
man får välja sin egen väg
kreativitet och penslar
kreativitet finns i allt
Framtiden
Gud finns där, lever med barnen
Utan människor – ingen Gud

3

Jag
rensar ogräs, gräver.
Gammal erfarenhet
Behöver sålla bort andras bilder av Gud
Hitta en egen
Som
hönan som samlar sina kycklingar under
sina vingar

Rörelse, på väg och stilla
förändring – konstans
mitt i vardagen
öppnar dörrar hos oss
i allt, över allt, alltid
livskraft och drivkraft
hjälp på väg vidare
 står aldrig still
Är med de allra fattigaste
de minsta
tak över huvudet, att få sova tryggt
två små flickor
den äldre flickan leder den yngre genom livet
håller i handen, leder rätt
när det är läskigt
Hjälper den upp ur vraket
 vänner

Skaparen, skapelsen
när vi skapar är vi en del av kraften
universums grundtanke: jordnära, kropp, mark
 Här och Nu
leende människa, ljus där bakom
jag gick på känsla,
vatten, segelbåt - gudomligt vackert

Tankar om tro och gudsbild med ett antal fotografier som stimulerande utgångspunkter.
Varje deltagare bidrog med ett ord eller en kort mening.
Sommarkonfirmanderna och övriga deltagare 2009 - Sammanställt av Per Apelmo.

Delmål A:2

Delmål avseende nya verksamhetsformer där EXA intar en central roll.
”Skaparkväll”, ”Tisdagskväll”

- en fortsatt metodutveckling avseende skaparkväll
- en fortsatt metodutveckling avseende tisdagskväll, vilken idag omfattar, drama, samtal om tro/teologi, samtal om livsfrågor samt samtal om samhälle och politik

Frekvens: Regelbunden verksamhet under terminerna.

Leverans: En rapport som beskriver arbetets framväxt, metodik, innehåll och resultat.

Huvudansvarig för denna del:

Projektgruppen genom Per Apelmo och Mats Stenlund

Resultat

Frekvens: Utvecklingsarbetet SKAPA har svarat upp mot de uppsatta målen.

Innehåll: Skaparkväll har fungerat med i stort samma form och struktur under hela projektiden. Tisdagskväll har efter hand förändrats för att svara upp mot de behov och förväntningar som funnits bland deltagare såväl som anställda.

Leverans: Se *SKAPA – Berättelser*. Där ges en redovisning av Skaparkväll med dess förankring i EXA. Där ges också en redovisning av ”Tisdagskväll” dels i sin inledande form men också i redovisningen av ”Inre resor” som var en uppföljande form. Här finns också en redovisning av ”Freiregruppen” som i sig var ett projekt i projektet och som växte fram ur samtalen på tisdagarna.

Röster

Om Skaparkvällarna

Jag är 47 år och arbetar som informatör och projektledare på en statlig myndighet. Det är ett intensivt och engagerande yrke, men också krävande i och med att jag sällan kan agera på rutin, utan måste fundera, planera och hitta rätt strategier för att varje kommunikationsinsats ska kunna nå framgång.

Jag har sjungit i hela mitt liv, i kör och som solist. Sjungandet har alltid varit en viktig motvikt till jobbet, jag har känt det som att i musiken kan jag använda ”den andra hjärnhalvan”, och få utlopp för fler sidor av mig själv än dem jag använder på jobbet. Samtidigt har jag naturligtvis lagt en hel del alldeles vanlig möda på sånglektioner, repetitioner och det hårda slit det på sitt sätt innebär att förbereda olika typer av föreställningar.

Jag flyttade till Eskilstuna för fyra år sedan, och hittade affischerna om Skaparkvällarna våren 2006. Texten antydde något om en kombination av musik och meditation, och jag ville prova på. Jag fastnade direkt!

Skaparkvällarna är något helt annorlunda än saker jag provat på andra ställen, därför att det är så fritt. Man förbinder sig inte att komma varje gång, man betalar inte för 10 gånger och prickas av någonstans, man förväntas inte bidra med något särskilt annat än sin närvarokänsla och kreativitet. Det man gör under kvällarna blir inte bedömt av någon, och det finns en stark värdering av att allas insatser är ytterst värdefulla – ingen enskild prestation mer än någon annan. Jag känner det som att jag på Skaparkvällarna får igång ett kreativt flöde som är fritt från yttre tryck och andras förväntningar.

Jag uppskattar att kunna vara med i ett sammanhang där deltagarna är mellan ungefär 15 och 75 år. Det är alltid givande att se de olika uttryck som kommer fram i bilder, texter och reaktioner! Plus att man ibland tillsammans skrattar högt åt olikheter och likheter oss emellan.

Kvällarna kombinerar att lyssna på ett okänt musikstycke, reflektera runt det, försöka sig på Movements-rörelserna, göra en bild och kanske en text och så den gemensamma avrundningen med reflektion och samling. En ganska osannolik radda av olika kreativa uttryck, och för mig blir det mycket inspirerande, det känns som om jag hittar ett fält inom mig där jag släpper taget, glömmer allt om riktning och prestation, och i stället befinner mig i lekfullhetens land. Vi borde alla vara där oftare!

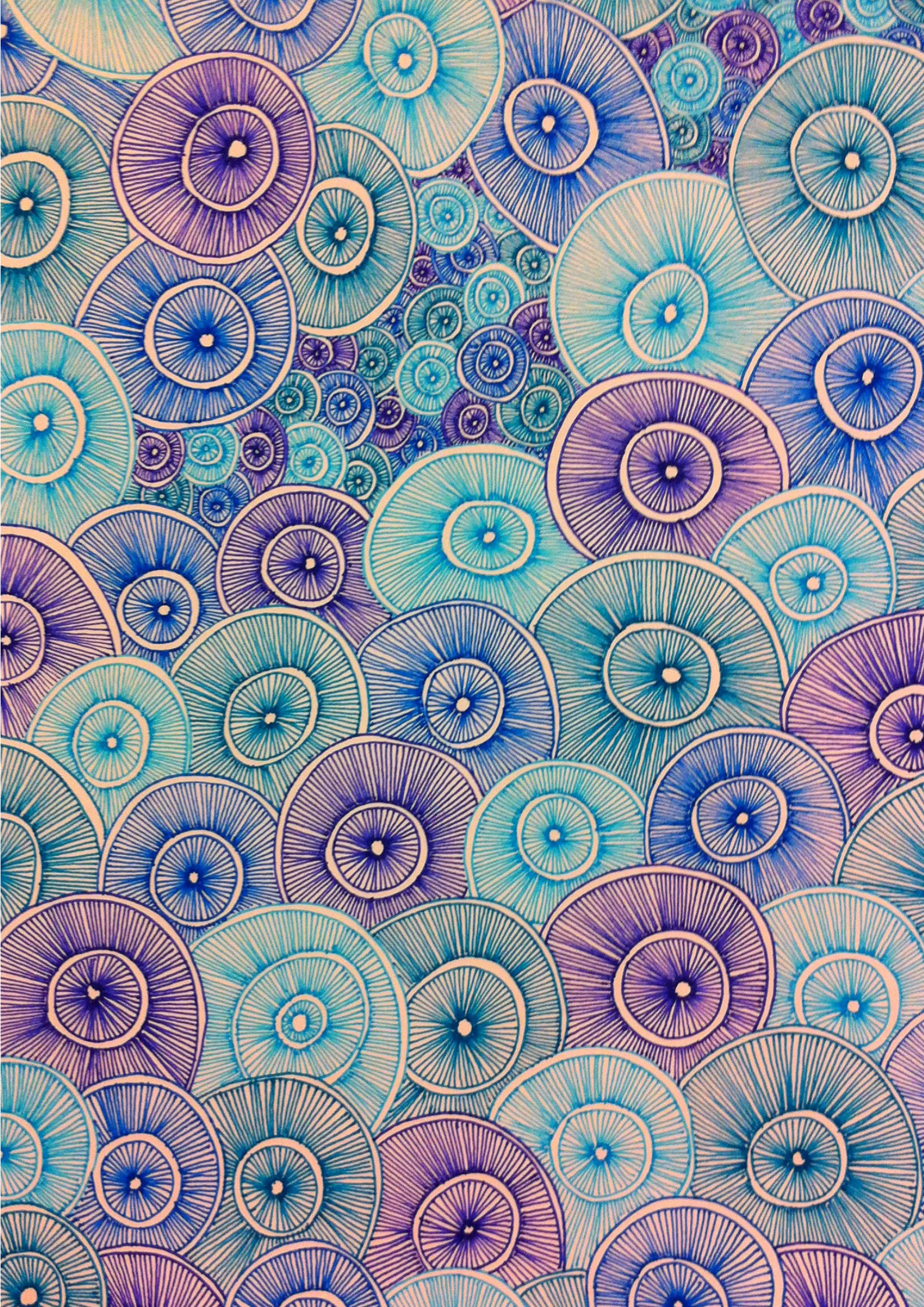
I våras provade jag att göra improviserad sång av min egen nyskrivna text, och det ledde till att vi nu ibland är tre personer som improviserar tillsammans under de avslutande samlingarna. Även det är något nytt för mig, och väldigt roligt! För mig känns Skaparkvällarna som att tillföra växtnäring till själen.

Elisabeth

Det kan inte bli fel när jag skapar för uttrycket i det jag skapar blir alltid rätt. Detta har varit ett mantra för mig som jag tagit med mig i mitt liv från skaparkvällarna i Ansgarskyrkan. Jag har varit med under en lång tid, redan från 2006 då skaparkvällarna hade sin början, men har haft flera längre uppehåll då jag flyttat och studerat. Men det har aldrig varit ett problem att återvända till skaparkvällarna. Även om vissa moment har ändrats har alltid kärnan funnits kvar. För mig har det alltid varit så att här är ett rum där jag får uttrycka mig och finna botten i mig själv och kunna dela detta med andra (om jag vill) och det har tagits emot med största respekt och helt på mina egna villkor. Att få uttrycka mig i bild, text eller ljud var för mig ganska främmande till en början, det var sådant man höll på med om man var barn eller om man var en utbildad konstnär. Det var utmanande för mig våga släppa in detta i mig och se vad det faktiskt gjorde med mig. Jag har växt som person och upptäckt en kreativ sida som jag egentligen alltid haft men som jag inte haft redskapen för att utveckla. Och det lustiga är att alla personer, ung som gammal, har denna kreativa sida och att det alltid blir rätt när den kommer till uttryck. Denna avslappande och respektgivande hållning för varandras likheter och olikheter har jag känt och uppskattat mycket i skaparkvällarna. När det skapas kommer så mycket fram, allt från det som är svårt i livet till det som är gott. Också det som kan vara svårt att formulera med ord så som min tro och relation med Gud. Ansgar och dess verksamhet har funnits med mig i min vandring genom livet under de senaste sex åren. Jag känner att jag alltid kan vända mig hit oavsett hur lång tid det har gått mellan besöken och fortfarande vara lika välkommen.

Skaparkvällarna har också varit en möjlighet till att knyta nya relationer och att mötas. Variationen i åldrarna har varit allt från unga tonåringar till pensionärer från flera olika kulturer och miljöer. Efter att jag deltagit under en längre tid känner jag en gemenskap, inte bara till skaparkvällarna utan även till Ansgarskyrkan. Att få mötas och uppleva våra olika uttryckssätt har givit mig en tacksamhet och förståelse till hur olika men samtidigt lika vi är. Det har funnits utrymme för både glädje och smärta, skratt och tårar, sådant som hör livet till. Och att dela liv som jag tycker vi gjort under skaparkvällarna har hjälpt mig att få perspektiv på delar i mitt eget liv. Bara att få tala inför en grupp personer, varav vissa jag inte känner så väl, om vad för tankar en teckning för fram och vad det säger om mig och få höra vad andra personer ser, hör eller känner har varit mycket givande och jag skulle inte vilja byta ut denna erfarenhet mot någonting annat.

Fredrik

Delmål B

Socialt/diakonalt arbete riktat till barn, unga samt unga vuxna i behov av särskilt stöd och stimulans där EXA är ett huvudredskap.

- Söka etablering av samarbetsformer mellan projekt och kommunala företrädare samt företrädare för Barnpsykiatri (BUP) i Eskilstuna. Vidare med Studenthälsan, Mälardalens Högskola (MdH).
- Insatser enskilt och i grupp framför allt i form av stödjande samtal utifrån ett salutogent perspektiv och med en socialpedagogisk ansats.

Frekvens: Två dagar i veckan per projektmedarbetare med specialkompetens (EXA).

Leverans: Utvärdering i Rapportform

Huvudansvarig för denna del:

Projektgruppen genom Per Apelmo och Mats Stenlund

Resultat

Frekvens: Utvecklingsarbetet SKAPA har svarat upp mot de uppsatta målen.

Innehåll: Ett stort antal individer har fått stöd genom Utvecklingsarbetet SKAPA. I snitt per terminen rör det sig om 27 individer och 111 träffar. Det kan röra sig om en eller flera träffar per individ. Samarbetet har skett med olika kommunala företrädare kring enskilda ungdomar såväl som grupper. Därtill kommer gruppträffar för barn, ungdomar och unga vuxna som på olika sätt aktualiserats genom socialtjänst och skola.

Leverans: Se *SKAPA – Berättelser*. Här återfinns ingående beskrivningar av det sociala/dikonala arbetets olika form och karaktär.

Röster

Minnesbilder

Under en av nätterna på Uskavi-lägret går jag ner till sjön och sätter mig på bryggan. På väg tillbaks till huset slinker jag in i ett duschrum. Plötsligt står jag där framför en spegel. Och muren rasar. Tårarna flödar och jag stirrar in i min spegelbild. Jag lever, det är så här det känns att leva.

Ett liv med en narcissistisk pappa lämnar spår. En negativ världsbild och inre murar som skär av alla människor som försöker närma sig.

Allting är svart. Hemmet är ett hål, skolan suger, vännen tittar bort och den söta tjejen har en kille. Stegar mot Ansgarskyrkan. Har ett inplanerat möte med Per. När jag kommer fram finns det inte en centimeter av mig som inte gråter. Men Per ser mig. Vi sitter i rummet. Vad händer på en timme? Ett samtal, lite träfigurer och lite målande. När jag går därifrån har allting vänt. Livet är en vacker plats.

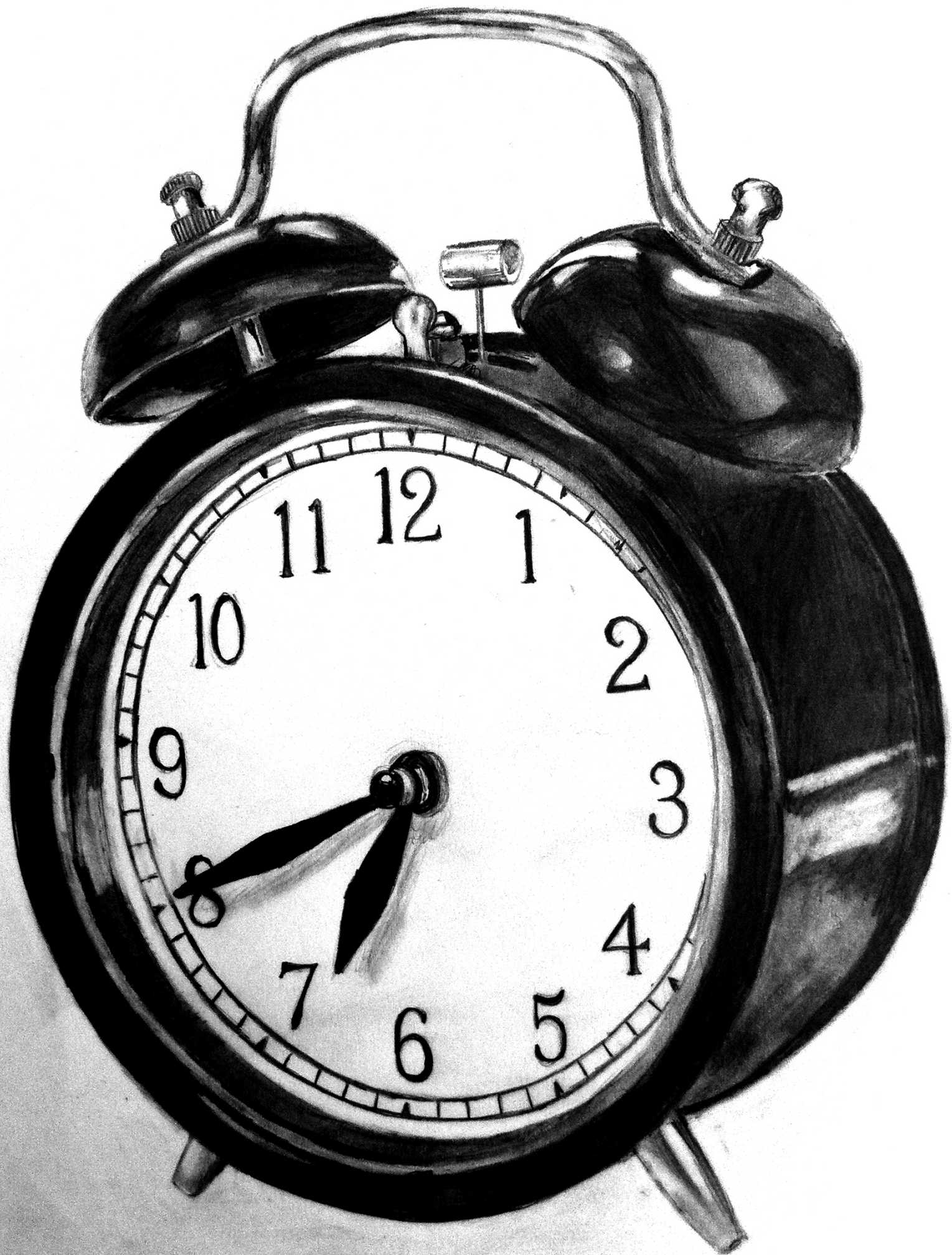
Det är missvisande att säga att det vände på en timme. Förändring tar tid. Förändring sker i det tysta, mognar sakta fram för att slutligen blomma ut i insikt. Det är nyttigt att umgås med folk som inte tillåter att man tycker illa om sig själv. För första gången befann jag mig i ett sammanhang där jag hörde hemma. En plats för mötet med den Andre. En sekt utan negativa karaktärsdrag.

Jag håller en text i handen som är skriven av en konfirmand. Hon har upptäckt något om sitt liv. Jag blir inte hjälpt längre, jag hjälper.

”Skäms inte för att vara människa, var stolt.” Veckorna går och jag växer. Åren går och världen blir ljusare och ljusare. Jag kan komma tillbaks till kyrkorummet. Sitta där och le åt tanken på vilken bra människa jag har blivit. Jag bygger vidare på det jag fick i Ansgar. Jag leder en improvisationsteatergrupp och förvånas över mängden energi som frigörs i de livrädda nybörjarna om jag bara lyckas trycka på rätt knappar.

Jag slås ibland av tanken på vilken människa jag hade varit om jag inte släpat mig över tröskeln till Ansgar den där första gången. Det är möjligt att jag hade hittat ett annat sätt att växa som människa. Men jag tvivlar.

Anton

Estetisk respons

Vågor

Slår genom hjärnans geografi, mot hjärnbarken

Sköljer genom neuroner, synapser

Rullar mot skallbenet

Rör mig på djupet

Söker stillheten i bruset

Förståelse mitt i det omtumlande

Vågor

Sköljer genom kroppen, inälvorna, muskelfibrerna

Söker sig fram genom aorta och artärer

Kranskärl och hjärta

Söker stillheten i bruset

En grund att stå på

Vågor

Nya insikter, nya perspektiv, sammanhang på nya sätt

Det gamla är inte mer, saknar relevans

Tumlar runt

I ditt ansikte

Söker jag mig

Till Mig själv

Estetisk respons inom ramen för enskilt arbete i ett processinriktat socialt/diakonalt stöd

Per Apelmo

Delmål C:1

Delmål avseende undervisning där EXA är ett centralt metodredskap.
Mälardalens Högskola (MdH)

- regelbundna insatser i undervisning

Frekvens: Tre till fyra ”heldagstillfällen” per termin.

Leverans: En rapport som beskriver insatsernas karaktär, metodik i undervisningen samt resultat i form av en sammanställning av studenternas skriftliga utvärdering.

Resultat

Frekvens: Utvecklingsarbetet SKAPA har svarat upp mot de uppsatta målen. Arbetet har vuxit utöver de uppsatta målan.

Innehåll: En kurs ”Självkännedom och professionalitet” (7,5 hp) har utvecklats i ett samarbete som Mälardalens Högskola bjöd in till. Kursen har genomförts vid fyratillfällen. Därtill kommer inslag där MdH anlitat SKAPA genom endagsinsatser vid cirka två tillfällen per termin.

Leverans: Se *SKAPA – Berättelser*. Här återfinns en presentation av insatser på MdH.

Röster

Vad har kursen betytt hittills?

- Lugnare tempo. Upptäckt att jag klarar av saker mer än vad jag tror. Kan använda mig ä mer av leken som redskap. Göra mer tillsammans med klienterna – ”sätta kroppen i rörelse”.
- Har hittat tillbaka till mig själv. Hittat tillbaka till glädjen – humorn – skrattet. Kan stanna upp mer och reflektera över vad som händer mig och hur jag är. Utvecklat för mågan till självreflektion. Vågar stanna upp och reflektera över mig själv. Svarar öppet

på frågor jag ställer till andra och tar emot ifrån andra.

- ”Jag har nog aldrig tänkt så mycket över mig själv”. Lugnare i det professionella. Lugnare med att alla/allt behöver inte vara perfekt. Är starkare än jag trott! Mer styrkt i lärarrollen beträffande lärandejournalens betydelse och min reflektion som pedagog. Tänkt mycket på rummets betydelse.
- Pendlar mellan hur komplext och jobbigt det kan vara med möten (svårt sjuka/döende), så dränerande och nu börjar jag känna att jag kan få något också! Använder musik nu vid pluggande och koncentrationskrävande arbete.
- Svårt att hitta ord. Betydelsen av det sociala rummet. Att möta stora grupper har varit jobbigt – nu lättare, till och med lite roligt! Ger mig själv mer tid för eftertanke i arbetssituationer, Mer närvarande i arbetssituation. Jag – du närvaro. Vara ”här och nu” i mötet. Bara att söka den här kursen var ett val för mig själv. Ge mer till mig själv gör att jag kan ge mer till andra. Mer snäll mot mig själv nu.
- Svår fråga. Jag har utvecklats mycket i det att tänka på vad och varför jag gör och hur jag påverkar andra människor. Leken - när man släpper den fri utvecklas människor! Har gett mycket hur gruppen har reagerat på detta – lugn och givit större acceptans – det här är jag, kraftfullhet – släppt spänningar – kraft.
- Att hitta den egna inre styrkan. Kursen är en fortsättning på en resa som jag gjort under många år – hur jag är i relation till andra. Accepterar mer. Fokus på mig och den andre. Acceptans. Tänka mer på mig. Stanna upp. Ger mig mer det jag behöver. Börjar tänka varför jag beter mig ”så” mot andra. Älskar mig!
- Inte riktigt landat. ”Skrapat på ytan”. När jag leker med en 9-åring ser jag en förändring: går med i leken nu! Slappnar av och bara vara. Ansvarstagande att få sig själv att må bra. Ha musik och meditation i vardagen. En kärlek till andra. Tillit till processen. Styrka jämsides med en otrolig sårbarhet. Båda lika nödvändiga. Hjälper varandra. Bli hel. Lärarrollen; brottas med kurslitteraturen – människor ser processer – sätt igång! Varje människa blommar på olika sätt! Skarpare, styrkan att tro på saker har kommit tillbaka. En del nya tankar om varför människor säger som dom gör i olika situationer. Reflekterar mer i mötet om roller. Nytt sätt att tänka och reflektera. Lär mycket genom att vara i gruppen – nya tankar och reflektioner. Bra med föräldrarna kvar i livet – frågor till dem om hur det varit och hur det kommer sig.
- Jag har mycket vettigt att säga! Ökad förståelse för mina känslor, acceptans. Inte grubbla så mycket – mer reflektera och acceptera. Ge mig själv ok. Leken – ökad barnslighet, en styrka! Förståelse, accepterar mina känslor.

MdH, ”Självkännedom och professionalitet”, tillämpningsövning 3, deltagarnas reflektioner kring utbildningens betydelse i inledningen på den tredje heldagen i ateljén i Ansgar: 101208 – citerat från kursprotokollet.

Delmål C:2

Att i samarbete med Strängnäs Stift anordna fortbildningsinsatser för Kyrkans anställda

- utbildningsinsatser i olika grupper lokalt och på stiftsnivå, innehållet bestäms av efterfrågan på lokal- såväl som stiftsnivå

Frekvens: Två ”heldagstillfällen” per termin.

Leverans: En rapport som beskriver insatsernas karaktär och utfall.

Huvudansvarig för denna del:

Projektgruppen genom Per Apelmo och Mats Stenlund

Resultat

Frekvens: Utvecklingsarbetet SKAPA har svarat upp mot de uppsatta målen.

Innehåll: En intern fortbildning för Eskilstuna Församlings samtliga präster, musiker, diakoner och pedagoger genomförts i tre olika omgångar. Den interna fortbildningen har byggts på erfarenheter från kursen ”Självkännedom och professionalitet”.

Insatser i samarbete med Strängnäs Stift har skett vid ett par tillfällen under det första projektåret. Vid ytterligare något tillfälle har en planerad insats med Stiftet som inbjudare fått ställas in på grund av för få deltagare. Hösten 2012 medverkade SKAPA i samband med stiftfesten i september.

Leverans: Se *SKAPA – Berättelser*. Här återfinns en presentation av vår interna fortbildning.

Röster

- Jag ville verkligen gå den här kursen! Jag ville lära mig själv – växa själv. Jag är jätteglad över böckerna. Känner mig så mycket bekräftad i böckerna. Delandet har inte varit lika viktigt för mig. Jag har varit borta några gånger. Jag blev så förtjust i Buber. Jag har böckerna. Nästa gång jag läser dem hittar jag något annat viktigt. Jag har fått mötets vikt bekräftad i kursen.
- Jag har blivit medveten om lekens betydelse. Jag tycker att första boken är bäst! Jag har tagit det som en utmaning med målandet och leran. Jag bestämde mig före första gången för målet att inte ta allting så att det ska bli perfekt. I musiken t ex – att inte alltid spela efter noter. Det går att släppa på reglerna. Det är jag som sätter upp dem!
- Tänker på uttrycket: ”Vi ger barnen ett språk och tar ifrån dem 99”. Jag har en kamrat som jag diskuterar sådana här frågor med. Här på kursen har det varit mer en röd tråd. Jag har inte haft tid att läsa så mycket, men böckerna finns ju kvar. Jag har fått fatt i leken betydelse! Tänker på Jesus som skjuter med slangbells i en bok om ett barn som tyckte att vuxenvärlden är tråkig och inte vill växa upp. Lekens förhållningssätt är viktigt för oss!
- När man levt så länge som jag kan man fundera på om man kan lära sig något nytt och framförallt om sig själv!? Jag har lärt mig att jag kan vara disciplinerad och fått bekräftat att jag är ganska prestigelös. Om det här med att dela: kontraktet är bra. Det är viktigt. På en chefs- och arbetsledarutbildning jag gått gjorde vi en runda – Jag sa att jag nyss skilt mig. Det gjorde att det lossnade för många. Det är viktigt att dela med sig! Den här upplevelsen har legat i botten när jag har försökt bidra med att dela t ex en del ”knäppa ‘ sidor av mig själv”.
- Jag tycker att när vi har haft övningar så har det kommit upp en del saker om mitt liv som jag inte tänker på så ofta. Vi får ju dela så mycket man vill så det är helt ok. Av böckerna tycker jag att den första är bäst. De andra känns krångliga. Jag har läst så mycket jag har kunnat.
- För mig har det betytt väldigt mycket att få träffa er. Jag var ju alldeles ny. Det är en del av det stora lärandet att få träffa er! Omsorgen under kursen har betytt mycket. Proffsigheten under kursen har betytt mycket. Jag känner mig bekräftad av litteraturen och i sättet att reflektera. Att det också är viktigt att inte bara läsa utan också bearbeta tillsammans. I vardagen kommer jag tillbaka till flera saker från kursen, som har berört. Temana har varit bra, sådana som jag tänker på i vardagen. Det ger mest efterklang i mig som person, mitt personliga jag. Det är först när det kommer ned i mig som person som det påverkar mig i min yrkesvardag!
- Jag har känt motstånd varje gång jag skulle gå hit, eftersom det är påtvingat, utom idag. Jag har försökt att vara här när jag är här. Jag har uppskattat mötena med er. Jag

reflektera just nu – när man möter människor på arbetet – det är bra att lära av mina upplevelser under kursen! Litteraturen fyller ut tomrummen mellan gångerna.

- Jag tycker att jag lär mig jättemycket om mig själv här och nu. Kursen ”finstämmer mig”. Jag blir mycket mer medveten om vad som rör sig inom mig. Den typen av erfarenhet. Som en nyckelharpa – ”om inte resonanssträngarna är stämnda så blir det ingen klang”. Säger något om hur otroligt finkänsligt, utmanande och stärkande det är. Visst är det spännande böcker men mötena är det viktigaste. Vad lär jag mig om mig själv då? Det viktigaste ”lusten att vara människa!” Jag lär mig om en längtan att vara mer levande. Det är där livet är – allt har en tydlig teologisk ansats, ett fundament.

Tanketrådar, Intern Fortbildning, Eskilstuna församling, Träff 6, ”Förhållningssätt”.

Delmål D

Delprojekt utifrån initiativ bland deltagare - ”projekt i projektet”

- stimulera till ansvarstagande på frågor som rör lokalsamhälle, miljö, internationell solidaritet och skapande verksamhet.

Det är omöjligt att på detta stadium konkret ange innehåll då en bärande idé är att de ”projekt i projektet” som kommer i gång skall utgå från deltagares behov, önskemål och vilja till förändringsarbete. I de förberedande samtal som förts ser vi dock konturerna av följande delprojekt:

- Uppförande av Mozarts rekviem där EXA används i förarbetet
- Utökad lägerverksamhet efter efterfrågan
- Improvisationsworkshop
- Årligt internationellt utbyte avseende EXA

Frekvens: Ambitionen är två eller fler grupper verksamma per termin.

Leverans: Korta rapporter samt seminarier och workshops. Se *SKAPA – Berättelser*.

Huvudansvarig för denna del:
Projektgruppen/Ungdomsteamet.

Resultat

Frekvens: Utvecklingsarbetet SKAPA har svarat upp mot de uppsatta målen.

Innehåll: De olika insatserna följer i punktform.

- ”Freiregruppen” har på ett konkret sätt svarat upp mot det inledande målet.
- En grupp åkte på gudstjänstfestival i Göteborg – erfarenheterna finns redovisade i en tidigare statusrapport.
- Hannes Lundkvist skrev en påsknattsmässa.

- Tauno Leinonen, Lasse Birgersson, Alexander Kings, Cecilia Jensgård samt Hanserik Folkesson har skrivit varsin bok med berättelser och texter.
- Eva Solhäll, Helena Ekhem och IngaLill Sjönnby samarbetade i ett projekt med Gamla Stadens Kammarkör där Eva fungerade som koreograf och inspiratör.
- En minnesträningsgrupp samlades en period i möte med Mattias Ribbing.
- Ett antal konserter framförda i S:t Andreaskyrkans serie där Utvecklingsarbetet SKAPA stod för nytänkande avseende kontakt och delaktighet i mötet med åhörarna.
- En Skaparkväll genomfördes på Konstmuseet i samband med en utställning av Lars Lerin
- Läger för unga vuxna har följt utvecklingsarbetet SKAPA även om form och innehåll skiftat.
- Improvisationsworkshops har skett i samband med påskfirande och i mötet med kollegor inom EXA med intresse för kopplingen mellan EXA – Kyrka.
- Företrädare för utvecklingsarbetet SKAPA har medverkat i de internationella återkommande ”Spring Symposium” som samlar företrädare för EXA från hela världen. Mötena har ägt rum i Geneve, Lissabon samt Malta.

Leverans: Se *SKAPA – Berättelser*, där finns flera kopplingar till det som nämnts här.

Röster

Några röster från utvärderingen av ett av våra ”ungavuxna-läger” – i oredigerat skick.

”Nu har en hel helg gått och det känns betydligt länge. Som vanligt. Det hinner hända så himla mycket på så kort tid. Och även om jag försökte hålla avstånd till en del saker som dök upp någonstans i bakhuvudet så känns det som att man fick ut väldigt mycket ändå, utav att vara här menar jag. Efter varje läger jag har varit på, känner man sigjag vet inte. Lite som att man vuxit tio centimeter på en vecka ungefär. Det tar väldigt mycket energi men är så givande. Anledningen till att jag inte ville fördjupa mig i en del tankar är att det inte känns som rätt tillfälle. Den närmaste månaden kommer det att hända massor med roligt, som behöver fokus. Men bara att få komma iväg en helg, bort från vardagen, och bara tillåta sig själv att leva i nuet. Man blir liksom fast någon annan stans, med ett gäng fina människor som alla försöker släppa den vardag som vi vanligtvis lever i, och ägna all fokus åt sig själv. Sina tankar, sina känslor, hur mycket eller hur lite man vill. På ett sätt är det väldigt befriande att veta, vad som än pågår hemma, på jobbet eller i skolan, så kan man inte göra någonting åt det från den plats man befinner sig på just nu. Temat det här lägret kändes väldigt viktigt. Just relationer är någonting som alltid är aktuellt, och värt att ägna en stund åt. Det första som jag kom och tänka på är min relation till min pappa, och det är därför jag har valt att vara försiktig. Just för att det ligger närmare än vad jag vill att det ska göra, och som fortfarande kan kännas jobbigt i en del sammanhang. Det handlar inte om att jag förtränger någonting, utan mer om att låta det mogna. Så när det kommer upp (vilket det lär göra) i framtiden så tänker jag ge det tid då. Men för stunden känns det okej. Tack för en fin helg.”

- Kvinna 18 år

”För mig har lägret först och främst inneburit en välbehövlig paus från vardagen. Det har funnits tid att komma i kapp med mig själv och samtidigt gå vidare och komma framåt. Att behandla temat relationer genom att måla och skriva har fått mig att upptäcka nya saker om mig själv och hur jag fungerar. Jag upplever att det inte riktigt finns utrymme att utforska sådant annars. Åtminstone inte att stanna kvar i det och ’vrída några varv extra’ som jag kunnat göra här på lägret. Det har varit givande att dela upplevelsen (att vara på lägret) tillsammans med andra. Dels blir det tydligare för mig hur jag relaterar till andra människor men det ger också en värdefull input i att se och höra hur andra resonerar kring temat. Det var häftigt att känna att gruppen blev ’mindre’ samtidigt som deltagarna ’växte.’”

- Kvinna 23 år

”Jag visste inte vad jag skulle förvänta mig. Men det var över förväntan.’ Skaparlägret 2010, har för mig varit annorlunda, överraskande, speciellt tankvärt och roligt!! Jag har

tidigare besökt 'Skapa' på torsdagar och upplevt det lite svårt att rita/skapa utan att det ska bli 'fint'. Under lägret har jag dock kunnat släppa detta ännu mer och skapat de bilder jag fått till mig. Att dela gemenskap på detta vis har både varit jobbigt, svårt, roligt och givande. Jag lämnar lägret med en harmonisk känsla av att både haft en egen upplevelse och en gemensam upplevelse med andra. Jag känner att lägret tagit upp det som engagerar mig: det vill säga eget skapande, självreflektion och analys. Jag tycker att skaparledarna planerat detta väl och tagit oss med på en resa! Vi, gruppen har fått en respekt för varandra. Jag känner mig avslappnad här, vilket annars är ovanligt i 'stora' grupper för min egen del. Tack för ett mycket givande läger!!"

- Kvinna 22 år

"Det här lägret har varit väldigt intressant och avslappnande för mig. Jag har lärt mig en hel del saker under lägret. Jag har dessutom lärt mig att se ett tydligare perspektiv om hur mina relationer till andra är. Alla som var med på lägret var väldigt trevliga, jag kände några som var med. Men jag lärde känna resten under dagarna i Biskops Arnö. Vi deltog i många aktiviteter tillsammans och alla respekterade varandra. Det gjorde att man var väldigt öppen mot varandra, man var då inte rädd att göra bort sig. Jag tror att det var orsaken till att jag lyckades lära mig massvis med saker."

- Man 19 år

"Under helgen har vi reflekterat över och konfronterats med våra relationer och frågor och tankar kring dessa. Man ges ett ypperligt tillfälle att ventilerat men kan när som avböja deltagande vilket är bra. Häftiga känslor kan givetvis komma till ytan, ledarna har dock gjort ett fint jobb med att skapa ett tryggt och förstående forum för dessa känslor och tvättar bort övertygelsen om att känna sig främmande i gruppen. Det jag insett är att jag inte kan tala för mig själv, utan får låta impulser tala istället. Har svårt att ställa frågor inåt och ge svar på dem. Vet ej om det är en brist på självkänsla eller ej men på dessa läger har jag lärt mig att jag kan uttrycka mig utan att se inåt vilket är väldigt fascinerande och nyttigt."

- Man 22 år

"Lägret för mig har varit roligt och man har fått träffa nya och gamla personer. Man har skrattat ganska mycket. Jag kom inte med i det hela. Jag vet inte riktigt varför, om jag varit för blyg eller vad. Jag sa allt som kom till mitt huvud, det var svårt att öppna sig eller så fanns det inget att öppna upp. Men det har varit en intressant resa, man har fått sett och lärt sig lite mer om relation, det är så mycket mer än vad man tror."

- Man 19 år

...a att e
...era/plane
...ansvar me
...rsöker lö
...er de dyker
...en som vill förekom
...svårigheterna kommer
...ka tips om
...s och den a
...motvilligt m
...om en dag u
...tagit i sig fö
...gör
...irka f
Der
...ation
...rio

När är
som en h
gör mig f
am. Vad
ig sur? När de
in jag lever på inte
mer med mig, så re
med irritat
lon. Jag hör
om välkomn
itan både de
de och
ig för
att,
ning

rekons
juder run
lättad efte
troligt n
igt i barnet
koll på. Mamma o.
ds med sitt
blivit mina.
mamma och
lag burit på. I
id för i ig, säg
in up
as so
trör

...om leda
...entligen a
...låta proc
...nd behov
...betet framåt.
...in sker ser jag hur ka
...gierna strömmar. Om en
...tar ner i go
...on saknas. D
...en ska bli ko
...in, säger Rob
...t tyck
...ing ka
...elet.
...fär e
...pre

...a att e
...era/plane
...ansvar me
...rsöker lö
...er de dyker
...en som vill förekom
...svårigheterna kommer
...ka tips om
...s och den a
...motvilligt m
...om en dag u
...tagit i sig fö
...gör
...irka f
Der
...ation
...rio

2.3 Tidsram

Utvecklingsarbetet SKAPA har hållit sig inom tidsramen. Ett tillägg har gjorts genom en förlängning omfattande tre månader.

2.4 Ram för personella och övriga resurser

Personella och övriga resurser har hållits inom ram.

2.5 Kostnadsram

Kostnaderna har hållits inom ram. När församlingen önskade en leverans av intern fortbildning svarade församlingen upp mot den ökade kostnaden genom att tillsätta motsvarande resurser. Se bifogad ekonomisk redovisning.

2.6 Övriga förutsättningar

Fors Församling är den ursprungliga beställaren. Efter sammanläggningen av Fors- och Klosters församlingar till Eskilstuna församling (100101) förändrades grundförutsättningarna för SKAPA.

Den tidigare beställaren ersattes med en ny genom det nya Kyrkorådet. I samband med detta skrevs ett förtydligande av SKAPA som presenterades för Kyrkorådet. Ett nytt beställarombud utsågs där Mats Selen ersattes av Torbjörn Strand.

Detta betyder att det formella övergripande ansvaret för SKAPA övertogs av personer som inte var involverade i SKAPA:s tillkomst.

Röster

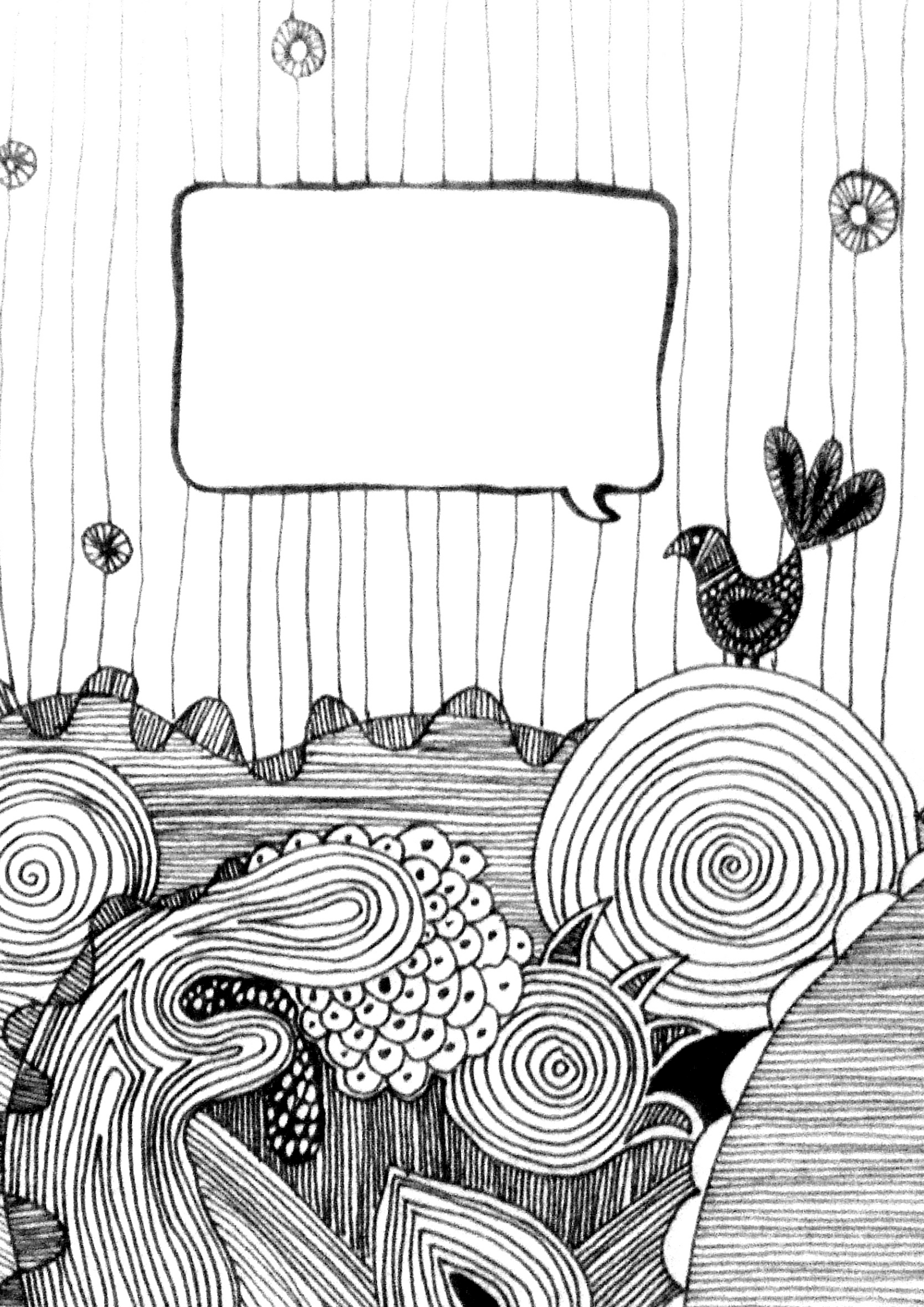
Vad Skapa har betytt, och betyder, för mig.

Jag hittade till Ansgarskyrkan som nyinflyttad i Eskilstuna. Jag hade försökt hitta ett socialt sammanhang i nästan ett år utan att lyckas. När jag kom till Skapa hittade jag det jag sökte efter. En plats där jag får vara precis den jag är, som inte kräver att jag kommer varje vecka och där jag deltar i den mån jag kan. Med min sjukdom, fibromyalgi, är det viktigt att hitta aktiviteter där det finns utrymme att ställa in och som snarare skapar lugn än ger stress. Det är mycket stress i mitt liv, men varje torsdag kväll när jag kommer till Skapa släpper jag allt det. Det är en oas i vardagen, en källa av kraft.

Det viktigaste för mig är det respektfulla bemötandet. Vi målar våra inre bilder och pratar om svåra frågor, men vi gör det i en anda av respekt och ödmjukhet. Jag har aldrig känt mig rädd för att någon ska säga något som sårar mig på Skapa, eller för att jag ska gå över någons gräns. Redan när jag första gången kom till Skapa var det som om personerna där redan kände mig. De log och tog emot mig med öppna armar. Så möts varje ny människa på Skapa. Det kommer nya personer hela tiden och det är en del av den fantastiska gemenskapen. Jag har märkt hur också jag blir en del av den välkomnande famnen. Det är en anda som sprids.

Jag har alltid skapat på något vis, balanserat uttryck och intryck. Jag målar nästan varje dag, men på Skapa får jag något jag inte kan få hemma - en annan persons möte med min bild. Likaså kan jag inte få det delande vi använder. I abstrakta bilder kan jag berätta om vad bilden betyder för mig och säga något väldigt personligt utan att egentligen säga det. Det är ett viktigt sätt att prata på, ett sätt som gör att jag talar tydligare till mig själv. Jag har under Skapatiden funnit en större förståelse och respekt mot mig själv och min historia genom att berätta utan att egentligen berätta.

Linda

3. LÄRDOMAR

3.1 Ledning, organisation och samspel

Kontakter på riksplan

Vi har uppskattat kontakten med vår kontaktperson på rikskyrkan, Marie Schött – Marie har visat ett genuint intresse för våra Statusrapporter. Vid behov har hon funnits tillgänglig för att utbyta tankar. Vidare uppskattade vi samlingarna på riksplan där företrädare för de olika projekten i landet möttes. När dessa möten upphörde av ekonomiska skäl uppstod en saknad.

Kontakter med Strängnäs stift

Kontakterna har varit fortlöpande och informella under hela projektiden. Kontakter har skett med olika företrädare för stiftet. Samarbetet har inte skett i den utsträckning som vi hade föresatt oss.

Lokala kontakter

Eskilstuna församlings ledning har varit uttalat positiva till SKAPA. Uppdraget att genomföra församlingens interna fortbildning pekar på ledningens tilltro till och positiva tro på SKAPA, dess innehåll och förhållningssätt. Den organisatoriska förändringen på lokal nivå har inverkat menligt på projektet. Det hade varit enklare om den ursprungliga projektledningen kunnat fullfölja sitt arbete.

Lokala nätverk

Projektet har också byggt på de befintliga lokala nätverk av samarbetspartners som vi haft och som vi byggt upp. Andra aktörer i samhället räknat med oss, precis som vi räknat med dem. Ett uttryck för det är det Folkhälsopris som kommunen tilldelade SKAPA.

Samarbetet inom SKAPA

Samarbetet inom SKAPA har fungerat bra – det har varit en förmån att vara en del av detta sammanhang i form av det fortlöpande, ibland häftigt intensiva tanke- och känsloutbyte som vi stått i.

Det fysiska rummet

Vi har därtill haft stor hjälp av ”det fysiska rummet” med dess särskilda förutsättningar i Ansgarskyrkan. Det gäller allt från byggnadens natursköna placering till möjligheten att kunna möblera kyrkorummet utifrån dess stolar efter olika gruppers och verksamheters behov. Att vi därtill fått ett konkret stöd från församlingen när det gäller nyanskaffningar av exempelvis armatur och stafflier har naturligtvis underlättat. Det gäller också detaljer som varma filtar till dem som fryser och vackert upplagt fika. Och inte minst de lokaler som kommit att betecknas *ateljé Ansgar*.

3.2 Projektarbete

Till hjälp under arbetet har varit att ”det formella rummet” varit tydligt genom form och struktur för projektbeskrivning såväl som avtal. Vi (medarbetarna i SKAPA) har uppskattat anslagsgivarens tydliga, välstrukturerade ram för projektarbetet.

Det är enbart en punkt som saknats – det borde i varje projektbeskrivning stå något om förutsättningar efter projektet. Framför allt gäller detta projekt som varit ”lyckade” då ett väl genomfört projekt ställer krav på förändringsbenägenhet hos den lokala organisationen i sin helhet.

3.3 Metoder, processer, produkter och teknik

Uttryckande konst funkar! I *SKAPA – Berättelser* redovisas mer vad gäller processerna i arbetet. Vi konstaterar att man med relativt små medel kan uppnå stora resultat; kostnaderna för konstnärsmaterial har inte varit betungande. Volontärer har stått för många insatser i olika sammanhang.

Det har varit ett roligt, intensivt och på många sätt positivt utmanande arbete. Vi ser många möjligheter för fortsatt arbete. Samtidigt ser vi punkter där vi skulle kunna ha gjort mer. Det gäller till exempel utvecklingen av gudstjänstlivet och kopplingen till körverksamhet.

Församlingens interna fortbildning som gick under namnet Verktyget betydde att nästan samtliga präster, diakoner, pedagoger och musiker deltog. I möte med litteraturen, men framför allt i de möten som skedde genom tillämpning av kommunikation genom expressiva estetiska uttrycksformer skapades en grund för en större öppenhet och en fördjupad dialog. Medarbetare fick bättre syn på de unika verktyg som de själva med sina erfarenheter och sin personlighet utgör. Många uttryckte att de som medarbetare fick syn på varandra på ett nytt sätt. Vi instämmer!

Det sociala rummet

Det sociala rummet gestaltas av det förhållningssätt som projektgruppen konkretiserat genom sitt arbete. Tre begrepp skulle kunna beskriva ”det sociala rummet”, så som detta kommit till uttryck i utvecklingsarbetet SKAPA: Bemötande, närvaro och kontinuitet.

- Bemötande: Det handlar om att deltagare i verksamheten blir sedda, bekräftade och lyssnade till.
- Närvaro: Det handlar om att erbjuda en miljö för personlig utveckling genom att man som deltagare får impulser att på olika sätt, genom olika uttrycksformer, formulera sin erfarenhet och dela denna erfarenhet med andra. Det handlar också om att erbjuda möjligheten till möten mellan individer och grupper i relation till kyrkans tradition. Vi har velat förmedla att det som är kyrka inte är något skilt från det vanliga livet.

- Kontinuitet: Det handlar om att vi som medarbetare finns på plats över tid i ett ansvarstagande för de olika ”rummen” (det formella, det fysiska och det sociala rummet) och dess utformningar.

Svårigheter som vi har mött

Idag har Eskilstuna församling en organisation där flertalet av medarbetarna åker runt i olika kyrkor för att göra insatser. Detta leder till en fragmentisering avseende relationer och kontinuitet.

Av besparingsskäl firas gudstjänst endast varannan vecka i Ansgarskyrkan. Sammantaget betyder detta att det självklara flödet i det som händer i kyrkan bryts upp. En rörelse från torsdagskväll till Ansgarsmässa, från Skaparsöndag till Tisdagskväll försvåras när kontinuiteten bryts, när det byts personal eller när personalen är på annan plats. Det uppstår svårigheter i vårnandet av det sociala rummet!

Åldersgruppen ungdomar och unga vuxna är svår när det gäller att bygga ett kontinuerligt levande församlingsliv. Många unga är delaktiga och mycket aktiva under en period för att sedan flytta vidare till ny ort eller rikta sitt liv mot studier och anställning. Under projektets tid har vi upplevt två ”generationsskiften” på Skaparkvällarna (dvs ett antal unga vuxna har upphört att komma och en ny grupp har tagit vid – ny grupp med ny identitet).

Den största utmaningen ligger fortfarande i att få människor att ta steget in i och känna delaktighet i söndagens mässa.

3.4 Hur lärdomarna ska förmedlas

Vår erfarenhet är att arbete med inspiration från EXA öppnar upp för en mer flerdimensionell kommunikation. Kommunikation genom expressiva estetiska uttrycksformer vidgar och fördjupar mötet mellan människor. Denna flerdimensionalitet utmanar dels på en personlig nivå – jag möter mig själv på ett nytt sätt samtidigt som jag får möjligheten att upptäcka och min andliga dimension, dels i mötet med andra där jag utmanas av ett rikare sätt att se varandra och nya sätt att mötas.

I en grundläggande fråga har vi varit oeniga med församlingens ledning avseende framtiden. Vi föreslog utifrån de positiva erfarenheterna från SKAPA, ett tydligt ställningstagande i kyrkorådet om en fortsatt implementering av kommunikation genom kreativa uttrycksformer – vägledande för fortsatt arbete och kommande anställningar. Så har inte blivit fallet. Med den nuvarande ambitionsnivån riskerar SKAPA att bli en, om än positiv, parentes.

Det ligger i projektet SKAPAs natur att det inte går att ”berätta om” det. Det ska upplevas, annars blir det en platt beskrivning. På följande sätt kan vi förmedla och

förmera de erfarenheter SKAPA har gett oss. Vi kan:

- Genomföra workshops och studiedagar där den som tar del av våra erfarenheter lyssnar med sina egna erfarenheter.
- Fortbilda, handleda och genomföra utvecklingsdagar.
- Hålla Workshops om bemötande.
- Utbilda medarbetare i EXA.
- Erbjuder boken En ny tonart och våra övriga rapporter.

3.5 Avslutande reflektion

Att arbeta i projektet SKAPA har inneburit mycket glädje och skratt, värme, livfullhet och öppenhet för det nya. Vi har fått ta del av fantastiska möten och ett växande bland dem vi mött och i oss själva; aha-upplevelser och genombrott där människor har utmanat sig själva och vågat kliva fram. Vågat visa upp sig, sina bilder, sjunga och spela, vågat ta plats, vågat inta platsen i centrum, vågat ta ansvar.

Vi har gått den till mötes som egentligen känner stark misstänksamhet till allt vad kyrka och kyrkorum är och som trots detta faktiskt vågat komma och finna ett hem i gemenskapen i Ansgarskyrkan. Den som aktivt söker har fått vara i sina frågor och dela och synliggöra dem i mötet med andra. Den redan kyrkvane har fått uppleva att rummet har vidgats till nya vägar för personlig andlig växt och mognad.

Tack vare lite färg på ett papper som ingång eller musik som irriterat eller harmonierat och berört, har nya världar öppnats. Vi har fått möta människor, som helt obekanta med bibeln, nyfiket deltagit i bibelateljé och upptäckt att bibelns tilltal har något med det egna livet att göra; att den bild man själv målat hör samman med en bibelberättelse. Mitt uttryck möter traditionens och det som uppstår i det mötet är inte något främmande utan något djupt berörande, vardagligt och meningsfullt.

På projektets inledande antagande svarar vi bejakande: *Uttryckande Konst ÄR en fungerande metod i mötet med och mellan människor; för att skapa "språk" för att kunna uttrycka sig och samtala kring andlighet och livets djupaste frågor.* Människor har vuxit. Församlingens medarbetare har vuxit. Aha-upplevelser i relation till kyrkans tradition har bevarats i hjärtan och dokumenterats. Den fråga som finns kvar efter projektet handlar om den gudstjänstfirande församlingen. Skulle det gå att med detta arbetssätt ännu tydligare närma sig den kristna traditionens uttryck i gudstjänsten?

Den kanske största lärdomen som vi med värme bär med oss mot framtiden handlar om förhållningssätt och kan beskrivas med denna "bild" från en fikastund i Ansgarskyrkans öppna förskola. Där är många av de som kommer är inte särskilt "kyrkliga", många från olika kulturer med annat språk som modersmål och annan religion. En pappa frågar: "Var köper ni era ljus?" Frågan är enkel och konkret, men visar sig vara större än så. Det

blir ingången till ett samtal om att tända ljus för det som är svårt och viktigt i livet. Om liv och död och tankar kring evigheten, livet efter döden och meningen med livet. Om dopet, den oro och det hopp man hyser för sitt barns framtid.

Istället för att svara: "Dem beställer vi på internet", så svarar medarbetaren ungefär: "Ja, det är korrekt iakttaget, här går det åt mycket ljus". Det förhållningssätt som SKAPA på detta sätt gestaltar genomsyrar all verksamhet. Det handlar om öppenheten för det äkta mötet, att lyssna in det subtila och skapa de miljöer där trygghet och värme gör det möjligt att fortsätta de trevande frågorna. Då kan samtalet röra sig mot frågor av större existentiell karaktär och vikt.

4. PROJEKTETS ORGANISATION

4.1 Nyckelpersoner

Beställarombud Eskilstuna Församling
Kyrkoherde Torbjörn Strand
torbjorn.strand@svenskakyrkan.se
Tfn. 073 655 79 55

Projektledare
Helena Ekhem, präst
helena.ekhem@svenskakyrkan.se
Tfn. 073 654 07 44

Per Apelmo, socionom, dipl. Uttryckande Konstterapeut, leg Psykoterapeut
per.apelmo@svenskakyrkan.se
Tfn. 073 654 07 42

Biträdande projektledare
Mats Stenlund, Kyrkomusiker, dipl Uttryckande Konstterapeut
Mats.stenlund@svenskakyrkan.se
Tfn. 073 654 07 03

4.2 Ansvarig för framtida effektmålsutvärdering

Kyrkoherde Torbjörn Strand

Tack

Tack till alla er som på olika sätt deltagit i SKAPA. För era bidrag, er villighet att dela er livserfarenhet med andra. På detta sätt har du/ni varit med och fyllt former och strukturer med levande berikande innehåll.

Tack till er som på olika sätt och på ideell bas varit med och tagit ansvar för allt det praktiska. För planering, genomförande, för mat och dryck, för möblering och städning! Tillsammans har vi flyttat berg!

Tack till er som i olika längd och olika perioder arbetstränat, praktiserat, vikarierat och på detta sätt bidragit till att hålla lokalerna i bra och välkomnande skick. Tack till er som arbetat i köket och som på detta sätt svarat upp mot våra behov av mat och dryck och disk.

Eskilstuna, Oktober 2012

Medarbetargruppen

Per Apelmo, Helena Ekhem, Mats Stenlund, Eva Solhäll, Agneta B Apelmo
och Karin McKeogh

Eskilstuna församling, Box 307, 631 04 Eskilstuna
Telefon vx: 016 - 17 07 00

E-post: eskilstuna.forsamling@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/eskilstuna